UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nice s[e]c[und]e. III. Sermo XXIIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

xxv. Nouiſſime veniũt ⁊ relique virgines
di. ⁊c. Q̃ꝫ difficilis aduẽtus ad xp̄m. Nã
nec credẽdo poſſumꝰ ad xp̄m ꝑuenire niſi
pater traxerit nos. q̇ꝛ ſenſus et ratio fidei
repugnãt ⁊ retrahũt. eo ꝙ fides nõ habet
meritũ cui hũana ratio p̄bet experimentũ
Sil'r nõ poſſumꝰ venire ad xp̄m amando
q̇ꝛ retrahit mũdus ⁊ caro. Caro enĩ cõcu-
piſcit aduerſus ſpiritũ Gal'. v. Nec ꝑmit-
tit venire euolando. q̇a diabolus retrahit
impediẽdo. Sed nos nõ timeamꝰ q̇ꝛ ſi pa
ter nos traxerit. mũdus. caro et diabolꝰ nõ
ꝓficient. Ps. Si exurgat aduerſum me p̄
lium. in h̄ ego ſperabo.

Dixit tertio q̇ꝛ i verbis p̄miſſis
deſcribit᷑ huius le-
proſi feruor multũ copioſus. Ex magna
enĩ fide ⁊ deuotiõe quã habuit ad xp̄m ve
nit ⁊ adorauit eũ. Magna fuit fides p̄mo
q̇a licet lex p̄cepiſſet om̄ibꝫ leproſis ire ad
ſacerdotes ꝓ mundatione lepre. tñ ipe ob-
miſſis ſacerdotibꝫ legalibꝫ q̃ſiuit ſolũ xp̄m
credens ꝙ poſſet eũ curare p̄ter ſacerdoti
um. Et q̇a nullus h̄ ante ip̄m fecerat. iõ di-
citur q̃ſi nouũ factũ. ꝓpter qd̄ p̄mittit᷑. Ecce
Scd̄o maior fuit fides in h̄. q̇ꝛ licet ſciret
xp̄m ſanctiſſimũ ⁊ crederet eũ verũ deũ ⁊
hoiem. ſicut patet ex eo ꝙ eũ dñm appellãs
ait. Dñe inquit ſi vis potes me mundare.
Et cũ ſciret ⁊ videret ſe abominabilẽ ⁊ im
mundũ. xp̄m vero mũdiſſimũ ⁊ abſqꝫ om̄i
macula non formidauit ad eum accedere.
Sed fiducialiter acceſſit di. intra ſe illud
Ps. Fiducialiter agã ⁊ nõ timebo. ⁊ quia
iſtud fuit magis mirabile. Ideo dr̄. Ecce
veniẽs leproſus. Tertio fuit i eo fides ma
xima. Naꝫ cũ om̄es p̄ncipes ⁊ pontifices.
ſcribe ⁊ legiſdoctores. phariſei ⁊ legiſperi
ti habuiſſent ⁊ tenuiſſent xp̄m ꝓ vno puro
homĩe nec ei honorẽ diuinũ exhibuiſſent.
ipe ſolus ei diuinos honores exhibuit. et
laudes impendit. Quo ad h̄ additur. Ve
niens adorauit eũ. Circa qd̄ eſt ſciendũ ꝙ
triplex eſt honor. quẽ impendĩmꝰ ſuꝑiori.
Aut enĩ deꝰ eſt. ⁊ ſic eũ adoramꝰ ⁊ honora
mus adoratiõe latrie q̃ ſoli deo debet᷑. Vñ
Deutero. vj. dr̄. Audi iſrael dñs deꝰ tuus
vnus eſt. Et Deute. xxxij. Videte q̃m ego
ſum ſolus ⁊ nõ eſt aliꝰ p̄ter me. Aut non eſt
deꝰ ſed aliq̇d excellẽter ꝑtinens ad deum.
⁊ ſic adoratur adoratiõe iperdulie. vt ṽgo
mater xp̄i. Aut eſt aliq̇d qd̄ ꝑtinet ad deũ.
ſed tñ inferiori modo. ⁊ ſic adorat᷑ adora-
tione dulie. vt ſancti in celo. ⁊ p̄lati ſpũales
⁊ ſeculares in terra. Sic abraaꝫ adorauit
angelos ad ſe veniẽtes Geñ. xviij. Sic et
loth. Sic Jacob Eſau ꝓcidens coraꝫ eo
pronꝰ in terrã Geñ. xxxiij. Sic filij iacob
adorauerũt Joſeph in egypto Geñ. xliij.
Prima adoratio eſt oibꝫ excellentior. q̇ꝛ fit
ex maxima fide ⁊ ꝑfectiſſima ſcꝫ informa-
ta caritate ⁊ maxĩa hũilitate. Ad maximaꝫ
enĩ fidẽ ⁊ ꝑfectiſſimã hũilitatẽ ꝑtinet ꝙ q̇s
ſubdat ſe vt ſuo creatori ⁊ om̄ipotẽti bene
factori. Eſt igitur a nobis deꝰ adorãdus.
exẽplo iſtius leproſi tripliciter. Primo fi-
de recta. Scd̄o ſpe firma. Tertio caritate
ꝑfecta. Tunc aũt eſt fides recta qñ hõ cre-
dit in deũ ⁊ credendo tendit in eũ ꝑ amorẽ
⁊ ei tanq̃ꝫ fini vltimo adheret. Scd̄o dr̄ re
cta qñ eſt bonis opibꝫ ornata. Tertio qñ ẽ
caritate informata. Caritas enĩ dr̄ forma
fidei. q̇a ꝑ eam actus fidei habꝫ ꝓprie infor
mari et ꝑfici. vt dicit Tho. in. iij. ſniaꝝ diſ.
xxiij. Ubi aũt nõ eſt talis fides. nõ ẽ ado-
ratio vera. q̇ꝛ ⁊ demones credũt ⁊ adorãt ⁊
ꝯtremiſcunt Jaco. ij. Scd̄o adorãdus eſt
ſpe firma ⁊ ſincera. qd̄ fit qñ in eo totã ſpeꝫ
reponimꝰ Joh. xv. Sine me nihil poteſtꝭ
facere. Eſt aũt duplex ſpes. Quedã enĩ eſt
ſalutis. ⁊ iſta ẽ in ſolo deo reponenda. ⁊ ſic
ſolus deus adorat᷑ adoratiõe latrie. et cor
pus eius rõne ypoſtatice vnionis. Alia eſt
ſpes ſuffragij. q̃ põt haberi in aliq̃ creatu-
ra digniſſima ⁊ deo ꝓpinqua. vt in beata ṽ-
gine. q̃ adorat᷑ adoratione iperdulie. Ter-
tio adorãdus eſt ꝑfecta caritate. ſ. ex toto
corde ⁊ ex tota aĩa ip̄m diligendo. et om̄e
ſue dilectiõi ꝯtrariũ nõ admittẽdo. Licet
ei hõ nõ põt diligere deũ ſemꝑ actu. intãtũ
vt nullũ actũ extraneũ aliq̃n admittat. q̇a
hoc nõ eſt p̄ntis ſtatꝰ. põt tñ ſic diligi vt nõ
admittat᷑ actus ꝯtrariꝰ caritati. q̃ eſt mor-
tale pctm̄. ⁊ tũc talis adorat deũ nihilomi-
nus ꝑfecta caritate h̄ ꝑ gratiã in futuro ꝑ
gloriã. Ad quam nos perducat.

Dñice ſcd̄e. III. Sermo XXIIII.

Extendens manũ Jeſus tetigit eum dicens. Volo.
Mũdare. Matth. viij. Sic di
cit ille magnꝰ pater Augꝰ. in lib. de verbis
aploꝝ. Si leuis eſſet morbꝰ ꝯtemneretur
medicus. Si morbus contemneret᷑. me-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dicius non q̄rereť. Si medicus ɔtemnere
tur. morbꝰ nõ finireť. Ideo vbi ſuphabun
dauit delictũ ſuphabũdauit ⁊ grã. Hec il/
le. Vult dicere Aug⁹. ꝙ ſm menſurã deuo
tionis ad deũ dať peccatori grã iuſtificati
onis a peccatꝭ in aĩa. vt q̄nto quis feruen
tius q̄rit etiã ſi grauius delıq̄t. facilius ve
niam imperrat Lu. vij. Dimiſſa ſunt ei pec
cata multa. q̃m dilexit multuꝫ. Et merito.
Eſt enĩ lex dei. vt qua menſura menſi fue/
ritis remetieť vobis a deo Luc. vj. Quia
igitur leproſus iſte magne deuotiõis et fi/
dei fuit ad xpm. Ideo ⁊ ſi morbuꝫ habuit
hũana opinione incurabilẽ. tñ obtinuit cu
rationẽ. Vñ ad primã eius ſupplicationis
vocem. xps nõ tardauit eũ curare. Sꝫ ex/
tendens manũ tetigit eũ di. Volo. Mun
dare. In q̄bus v̄bis tria de ſaluatore nr̃o
circa curationẽ huiꝰ leproſi tanguntꝰ. Pri
mo enĩ in extenſione ⁊ tactu manꝰ ſue xps
oſtendit humilitatẽ opis. Scd̃o in volun
tate oñdit benignitatẽ cordis. q̄a dic̃. Vo
lo. Tertio in mũdatione poteſtatẽ diuini/
tatis. vñ addit. mũdare impatiue. i. mũde/
ris ſtatim ad verbum meũ. A

Dixi primo ꝙ in v̄bis premiſ
ſis tangiť in extẽ/
ſione ⁊ tactu manus xpi hũilitas operis.
Duo aũt dicunť hic de xpo. Primo q̄a ex/
tendit manũ. Scd̃o q̄ꝛ tetigit. ⁊ vtrũqꝫ ſi/
gnũ humilitatis maxime. eo ꝙ in hoc ɔde
ſcendit cõpatiendo ſue creature. ꝓpter q̄m
⁊ carnẽ aſſumpſit ⁊ in ea hũiliatus eſt. for/
mã ſerui accipiens. habitu inuentꝰ vt hõ.
Philip. ij. Primo igiť videamꝰ q̄re xps ex
tendit manũ ad hominẽ. Et dicendũ ꝙ ꝓ/
pter ſeptẽ rationẽs. Primo enĩ extendit eã
ad temptandũ ſeu ꝓbandũ bonitatẽ hoĩs
ꝑ damna aut tꝑalia mala. Vñ Job. ij. Ex
tende manũ tuã ⁊ tange os eius ⁊ carnẽ eiꝰ
⁊ videbis q̄a niſi in faciẽ benedixerit tibi. i.
maledixerit. Sed nõ fecit Job ſicut dia/
bolus eſtimabat. Sed poſt oĩa dãna be/
nedixit deũ. glorificando deũ in oĩbꝫ. Iſte
tactus ꝓbat q̄s eſt verus filiꝰ dei ⁊ q̄s nõ.
Nã patiens iſtũ tactũ eſt verꝰ filius dei. im
patiens nõ. eo ꝙ patiens dicit. Proba me
deꝰ ⁊ tempta me. Sed impatiẽs ſtatĩ mur
murat ⁊ ſcandalizať. Iuxta illud Job. iiij
Tetigit enĩ te plaga ⁊ cõturbatꝰ es. Sed
diceres. Tñ omĩa deꝰ nouit. q̄re tãgit ho/
minẽ temptãdo. Rñdeo ſm Robertũ hol
got ſup librũ Sap. ca. iiij. Ꝙ temptare ꝓ/
prie eſt experiri aliq̄d de aliq̄ vt habeat eiꝰ
cognitionẽ. Sicut hõ temptat vinũ ⁊ ma
giſter diſcipulũ. Aliter dr̄ temptare q̄s ali
quẽ volens manifeſtare ɔditiões eiꝰ aliq̄s.
Primo mõ deus tẽptare nõ poteſt. Scd̃o
mõ bene pt. Vñ Gen. xxij. Tẽptauit deus
abraã. Tertio mõ dr̄ tẽptare q̄s callide ac
cipe experiẽtiã alicuiꝰ hoĩs cũ intẽtiõe fal
lendi. Et ſic ꝓprie cõuenit diabolo ⁊ nullo
modo deo. Vñ Jaco. j. dr̄. Deus neminẽꝫ
temptat. Glo. Deꝰ temptat erudiẽdo. non
ſeducẽdo. nec inducẽdo ad malũ. ſed exer/
cendo ⁊ hortãdo ad meritũ. Scd̃o exten/
dit manũ ad erudiendũ ꝑ illatã infirmita
tẽ vel aliã afflictionẽ Iſa. viij. In fortima
nu erudiuit me dñs. ⁊ hoc facit ex pietate.
Ideo dr̄ Apocal. iij. Ego q̄s amo arguo ⁊
caſtigo. Tertio extendit manũ ad donan/
dũ nobile donũ alicuius beneficij. Sicut
dr̄ in Ps. Aperis tu manũ tuaꝫ. et imples
om̃e anĩal bñdictione. Hoc mõ extẽdit hu
ic leproſo manũ. cui ɔtulit aĩe ⁊ corꝑis ſa
nitatẽ. Nullũ enĩ xps ſanauit in corꝑe quẽ
prius nõ ſanauit in mẽte. Ideo ſponſa cõ
mendans eũ dicit Canti. v. Manꝰ illius
tornatiles auree. plene iacinctis. i. donis
grẽ. Quarto extẽdit manũ ad dirigenduꝫ
errantẽ ſicut ptꝫ ĩ cruce. Surdis enĩ oſtẽ/
ditur via ſigno manꝰ. Iõ ɔq̄riť dñs Pro/
uer. j. Extendi manũ meã ⁊ nõ fuit q̄ aſpi/
ceret. Sed quã viam oñdit in cruce certe
aſperitatẽ paſſiõis. j. Pe. ij. Chriſtꝰ paſſus
eſt ꝑ nobis. vob relinquẽs exemplũ vt ſe/
quamini veſtigia eiꝰ. Quinto extẽdit ma/
nũ ad erigendũ lapſuꝫ de ꝓfundo vicioꝝ
ꝑ auxiliũ grẽ. Ps. Emitte manũ tuã de al
to. eripe me de aq̄s multis. Sexto extẽdit
manũ ſuã ad flagellandũ reprobos. ꝙ faci
et in die iudicij generalis. Iuxta illud Ps.
Extendiſti manũ tuã ⁊ deuorauit eos ter
ra. Vñ dr̄ Exodi. Ecce manꝰ mea erit ſuꝑ
equos. i. luxurioſos. ſuꝑ aſinos. i. accidio/
ſos. ſuꝑ camelos. i. auaros. ſuꝑ boues. i. ſu
perbos ⁊ oues. i. ignaros. Septimo extẽ/
dit manũ ſuã ad amplexandũ. ſ. aĩas iuſto
rũ in exitu huiꝰ ſeculi. Vñ Cãti. ij. dr̄. Dex
tera illius amplexabiť me. Sicqꝫ ptꝫ quõ
ſeptiformiter deꝰ extẽdit manũ ſuaꝫ. Se/
cũdo videndũ eſt de tactu. q̄ꝛ nõ ſolũ extẽ/
dit eã. ſed ⁊ tetigit. qđ fuit ſignũ maioꝝ pie
tatis. Diciť aũt in euãgelio. ꝙ hꝫ factũ ẽ de/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſcendente ieſu de monte. ⁊ bene q̄ntum ad myſteriū. Anteq̄ȝ dei fili⁹ de monte celeſti in mundū deſcēderet p̱ incarnationē. grauem nimis tactū habuit ⁊ grauiter tangebat. Tetigit eni Jacob ⁊ neruos ei⁹ emarcuit Gen. xxxij. Tetigit p̄mogenita egypti ⁊ occidit Exo. xij. Tetigit Job ⁊ oīa ſua ꝯſumpſit. Job. j. ij. ⁊ iij. Nūc aūt ex quo deſcendit de iſto monte celeſti ⁊ fact⁹ eſt hō. leuiter tangit. ⁊ tangēdo grāȝ tribuit. Vñ Luce. vj. dr̄. Et oīs turba q̄rebat eū tangere. q̄ꝛ virtus de illo exibat ⁊ ſanabat omnes. Et Mar. vj. Quotq̄t tangebāt eū ſalui fiebant. Nec mirū ſi tactus xp̄i hoc faciebat cū ⁊ lapides p̄cioſi hoc faciant. B

¶ Pro quo ſciendū q̄ q̄nq̄ȝ modis dñs in euāgelio leuiter tetigit ⁊ ſemp̱ gratiā cōtulit. Tetigit leproſum ⁊ mūdauit. vt h. Hāc mundationē petit Ps. Miſerere mei de⁹. ⁊ ſequit̄. A peccato meo mūda me. Scd̄o tetigit oculos cecoꝝ ⁊ eoꝝ corda ad ſui cognitionē illuſtrauit. vt pꝫ Matth. ix. Nec mirū Ipſe eni eſt lux vera q̄ illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū Joh. j. Tertio tetigit linguā muti. ⁊ ad ꝯfeſſionē diuine laudis reſoluit Marci. vij. Expuens tetigit eū. ⁊ ſolutū eſt vinculum lingue eius. ⁊ loq̄bat̄ recte. Recte loq̄tur q̄ peccata ſua pure ꝯfitetur. ⁊ in deuota laude dei ⁊ gratiarūactione exercet̄ Juxta illud ps. Cōfitebor tibi dñe in toto corde meo. narrabo oīa mirabilia tua. Quarto tetigit ſurdū. ⁊ aures eius ad audiendū celeſtia patefecit Lu. xxij. Cū tetigiſſet auriculam eius ſanauit eum. Dicit̄ aūt q̄ illa dextera erat auricula. Dextera eſt q̄ audimus celeſtia. Siniſtra qua audim⁹ terrena. Sed proch dolor quidā hn̄t tm̄ ſiniſtrā. quibuſ diabolus amputauit dextrā. ⁊ ſunt detractorū auditores. cantilenarū ⁊ v̄boꝝ ocioſorū auſcultatores. Quidā vero hn̄t dextram. q̄ tm̄ audiūt celeſtia. ⁊ nō attendunt terrena vana. Quidā hn̄t ambas q̄ ⁊ celeſtia audiunt ⁊ terrena licita attendūt ⁊ vtilia. Quidā neutrā habēt q̄ nec delectātur in celeſtib⁹ nec terrena licita attendūt. De q̄bus dicit̄. Aures hn̄t ⁊ nō audiēt. Quinto xp̄s tetigit paruulos gratiā illis infundendo Matth. xix. Oblati ſunt ieſu paruuli vt tageret eos. ⁊ ait illis. Sinite paruulos venire ad me. Taliū eſt eni regnū celoꝝ. Gloſa. Tangit dñs paruulos vt benedicat puſillos cū maioribuſ. Sic tetigit iſtū leproſum cui gratiā iuſtificationis in anima contulit. C

Dixi ſecūdo q̄ in v̄bis p̄miſſis xp̄s oſtendit benignitatē ſui cordis cū dicit. Volo. Et quid vis dñe. Certe nō aurū nec argentū. nō theſauros p̄cioſos qui oēs apud me ſunt. Sed q̄d volo. vtilitatem humanā ⁊ ſalutē vt oēs ſaluent̄ ⁊ in celū inducant̄ ⁊ reducant̄ vnde exierūt. Circa q̄d ſciēdū q̄ xp̄s habet voluntatē ad ſeptem multū vtilia. Primo eni volūtas dei ē ad noſtrā cōuerſionē. ij. Pe. iij. Non tardat dñs promiſſionē ſuā ſed patienter agit p̱pter vos. nolens aliquē perire. ſed oēs ad penitētiam reuerti. Ezech. xviij. Nunq̄d volūtatis mee eſt mors impij. ⁊ nō magis vt conuertatur ⁊ viuat. Hec aūt ꝯuerſio fit p̱ contritionē. Unde ꝯuerſio eſt q̄ſi balneū in q̄ mali humores exeunt p̱ ſudorē ꝯtritionis Sicut aūt ad hoc q̄ ſudor ſit ſignū ſanitatis. oportet q̄ ſit general̄. ita oportet q̄ cōtritio ſit p̱ omib⁹ delictis. Juxta illud ps. Lauabo p̱ ſingulas noctes lectum meū. i. ꝯſcientiā non p̱ oēs noctes. ſed p̱ ſingulas. i. p̱ ſingula vicia. Scd̄o voluntas dei eſt mūdatio noſtra. Vñ in euāgelio. Dñe ſi vis potes me mundare. Ait ille. Volo. Mūdare. Hec aūt fit in ꝯfeſſione. Oīa eni in ꝯfeſſiōe mūdant̄. Vñ Ambro. Iſa. j. Lauamini ⁊ mūdi eſtote. q. d. lauatoriū paratū eſt. tm̄ mūdamini. Signū inmundicie eſt magnū. qn̄ imūdus habēs lauatoriū paratū nō vult ſe lauare. Nō poteſt autē quis meli⁹ peccatū mūdare q̄ȝ ſi eū poſt lotionē expandat. Expanſio iſta ꝯſciētie ē apertio corā ſacerdote Luce. xvij. Ite oſtēdite vos ſacerdotib⁹. Et ſequit̄. q̄ cum irēt mundati ſunt. Tertio volūtas dei eſt ſanctificatio noſtra. j. Theſſal. iiij. Hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra. vt abſtineatis ab omi fornicatiōe. vt ſciat vnuſquiſq̄ȝ vas ſuū poſſidere in ſanctificatione. ſ. quo ad ſeipm̄. ⁊ honore q̄ ad p̱rimū Vel ſanctificatio refert̄ ad iuſtificationē interiorem. Honor autē ad operationē exteriorē. vt ſic homo mūdetur interius ⁊ exterius Sed heu multi ſunt ſicut vaſa. mundi exterius p̱ honeſtā cōuerſationē. ſed ſunt pingues ⁊ inmūdi interius p̱ malā affectionē. De q̄bus dñs Matth. xxiij. Ve vobis q̄ ſimi/

les eſtis ſepulchris dealbatis. intus autē
pleni rapina. Hi ſunt q̄ malūt habere pul
chram caligā q̄ ꝯſcientiā. Qui purgāt ve/
ſtem a ſordibꝰ. ſed dimittūt mentē ſquale/
re ſceleribꝰ. Cōtra quos Aug⁹. in q̄daʒ ſer
mone miratᷣ di. Quid eſt qḋ vis hr̄e malū.
dices vtiq̄ʒ nihil. nō vxorē. nō filiū. nō ſer/
uū. nō tunicā. nō caligam. et tm̄ vis habere
malā vitam. Rogo te ꝑpone aīam tuā cali/
ge tue. Hec ille. Quarto volūtas dei eſt oc
culte veritatis cognitio. j. Thimo. ij. Vult
oīes hoīes ſaluos fieri. ⁊ ad cognitioneʒ
ſui noīs venire. Iſta aūt cognitio eſt per fi
dei illuminationē. ꝑ quaʒ homo cognoſcit
eterna gaudia beatoꝝ ⁊ ſupplicia reprobo
rū. ¶ Sed diceres. quō verū eſt q̄ deꝰ vo
luit oīes homines ſaluos fieri. cū multi
damnantᷣ Math. xxij. Multi enī ſunt vo
cati. pauci ꝟo electi. Ad qḋ rn̄deo ſm̄ Hor/
ram vbi ſup. ⁊ ſm̄ gloſaʒ ordinariā. q̄ h̄ po
teſt intelligi q̄nq̄ʒ modis. Quoꝝ tres pri/
mi ꝑtinent ad voluntatē beneplaciti. duo
vero vltimi ad voluntatē ſigni. Tres ꝑmi
diſtinguuntᷣ ſic. Primꝰ intelligitᷣ cū condi/
tione ſic. Vult oīes hoīes ſaluos fieri. ſ.
ſi volūt. q2 ꝑ ipm̄ deum nō ſtat q̄ oīes nō
ſaluantᷣ. Scḋs modus intelligitᷣ cū imple
tione ſic. Vult omnes ho. ſal. fieri. i. oīes
q̄ ſaluantᷣ vult ſaluos fieri. q2 nullꝰ niſi eo
volente ſaluatᷣ. Sic etiā intelligitur illud
Joh. j. Illuminat oēm hoīem venientē in
hūc mundū. i. nullus illuminatᷣ niſi ꝑ euʒ.
Tertiꝰ modus intelligitᷣ cū reſtrictiōe di/
ſtributionis. ſic. vult oīs ho. ſal. fieri. i. de
omni genere aliq̄s. Colliget enī electos a
q̄ttuor ventis. Ut dicitᷣ Math. xxiiij. Alij
duo modi diſtinguuntᷣ ſic. q2 ꝑmus intelli
gitur de ꝑſenti ⁊ q̄ſi affectiue. ſic. Vult om
nes. i. facit oīes velle. q2 oēs naturaliter
volunt ſalui fieri. Quia ſm̄ Boeciū. cogni
tio veri ⁊ amor boni naturaliter vnicuiq̄ʒ
ſunt inſerta. Et iſte modus intelligitur de
voluntate ſigni q̄ eſt impletio. Scḋs mo/
dus intelligitᷣ de futuro. ſic. Vult oēs ho.
ſal. fieri. quia ꝑcipit ⁊ ꝯſulit ⁊ hortatᷣ vt ſal
ui fiant. q̄ oīa ſigna ſunt diuīe voluntatis.
Sic ḡ vult oīes ho. ſal. fieri in futuro et
venire in ꝑnti ad cognitionē veritatꝭ xp̄i q̄
eſt veritas Joh. xiiij. Ego ſum via ꝟitas ⁊
vita. Itē quedā gloſa dicit q̄ volūtas dei
neceſſitatē libero arbitrio nō imponit. ⁊ ſic
ꝯ̄uis nō oīes ho. ſal. vult fieri voluntate
ꝯſequēte niſi peniteāt. vult tm̄ oēs volūta
te beneplaciti. Jō q2 ſm̄ Joh. Damaſce.
volūtas antecedēs ſeu bn̄placiti reſpicit
ordinē nature ad ſaluteʒ q̄ nihil hʒ in ſe ex
ſua creatiōe ſaluti ꝯtrariū. Cōſequēs aūt
ſeu ſigni volūtas reſpicit ordinē ꝑſone et
actibꝰ ſuis ad ſaluationē vel dānationem.
eo q̄ ꝑſona et ſua opatiōe habet multa ſa/
luti ꝯtraria. Q aūt deus vult oīs hoīes
ſaluos fieri. illud patet ꝑ multa ſigna. Pri
mo quia oībꝰ dat documenta cōmunia.
Mar. vlti. Euntes in mūdū vniuerſuʒ ꝑ/
dicate euāgeliū oīi creature. Qui credi/
derit ⁊ baptizatꝰ fuerit ⁊c. Deus aūt nullū
vult violenter ſaluare. q2 iniuſticiā faceret
qui tm̄ eſt iuſtꝰ ⁊ iuſticiā facere docet. Se/
cūdo iſtud patet ex eo q2 dat beneficia cō/
munia Jaco. j. Dat omnibus affluenter.
Math. v. Solem ſuū facit oriri ſuper bo
nos ⁊ malos. Tertio q2 dat remedia com/
munia. ſ. ſacramēta. Juxta illud Pſ. Qui
ꝓpiciatᷣ oībꝰ iniq̄tatibꝰ tuis. q̄ ſanat oīes
īfirmitates tuas Math. xj. Uenite ad me
oīes q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis. ⁊ ego re/
ficiā vos. Tollite iugū meū ſup vos. Quar
to dat preciū cōmune Roma. viij. Filio ꝓ
prio nō pepercit. ſed ꝓ nobis omnibꝰ tra/
didit illū. Quinto q2 reſeruat premiū com
mune Ecci. xxiiij. Tranſite ad me omnes
qui cōcupiſcitis me. j. Cor. xv. Ut ſit deꝰ
omnia in omnibꝰ. Dabit enim denarium
diurnum vnicuiq̄ʒ in vinea ſua laboranti.
id eſt in fide vſq̄ʒ in finem ſuū. Quinto vo/
luntas dei eſt. cordis noſtri in amorē eius
inflāmatio. Luce. xij. Ignem veni mittere
in terrā. et quid volo niſi vt ardeat. Ad iſtū
ignem valet multū meditatio beneficioꝝ
Pſ. In meditatiōe mea exardeſcet ignis
Sexto voluntas eius tribulationū ꝑpeſ/
ſio. j. Pe. iiij. Qui patiuntᷣ ſm̄ voluntatem
dei. fideli creatori cōmendant aīas ſuas
Sic caſtrū quod nō poteſt defendere ca/
pitaneus cōmēdat domino ꝓprio. Hebre.
x. Patientia vobis neceſſaria eſt vt volun
tatem dei facientes reportetis repromiſſi
onem.

¶ **Dixi tertio** ¶ P q̄ in verbis premiſ
ſis oſtendit chriſtꝰ
in mundatione huiꝰ leproſi poteſtatē ſue
diuinitatis. cū dicit. Mundare. Certe po
teſtas ſingularis ꝑtās eius ſolius. poteſtas
eterna. Quia imperat creaturis ⁊ obediūt

ei. Vñ Baruch. iiij. dr. Stelle vocate ſũt
ꝛ dixerũt adſum⁹. Sic cito dixit huic le/
proſo. ſtatim mũdat⁹ eſt. p qḋ ſignificatᷣ ꝙ
ſi qſierim⁹ mũdari a xpo in aĩa nr̃a a pecca
tis. mũdabimur continuo ſi ipe voluerit.
Eſt aũt mũdicia ſm Alexã. de hal. vtriuſ/
ꝙ hoĩs integritas amoris intuitu obſua/
ta. Ad quã ḣdez ɔſeqndã plura reqrũtur.
Et pmo valet aqua ſapie ſeu ỽbi dei Joh.
xiiij. Jam vos mũdi eſtis ꝓpter ſmonẽ quẽ
locutus ſum vobis. qꝛ ỽbũ dei q̃ſi ſpeculũ
oñdit maculas cordis ꝛ dat aquã grẽ Pro
uer. xiij. Doctrina bona dabit grãz. Figu
ratᷣ p mare eneũ. i. lauatoriũ templi. de q̃ la
uabantᷣ ſacerdotes circa qḋ erant appenſa
multa ſpecula ad ɔſpiciẽdũ maculas ablu
endas. Exo. xxxviij. Lauatoriũ iſtḋ ſigni/
ficat gratiã q̃ abluit culpas. Ad q̃s abluẽ/
das debet hõ ſe diſponere p diligentẽ ɔſi/
deratiõnẽ ɔſciẽtie. ne qḋ remaneat ĩmũdũ
ꝛ hoc nõ põt eſſe ſine ỽbo dei. qḋ eſt q̃ſi ſpe
culũ oñdens vnicuiq; deformitatez ſuam.
Vñ Sap. vij. dr de ſapia. ꝙ eſt candor lu/
cis eterne. ꝛ ſpeculũ ſine macula dei maie/
ſtatis ꝛ imago bonitatis ei⁹. Quia vt dicit
Holgot. Jn ſcriptura ſacra. diuina maie/
ſtas p fide inſpicitᷣ q̃ſi in q̃dã ſpeculo mun
diſſimo in q̃ nulla ẽ macula falſitatis. j. Co
rinth. xiij. Videm⁹ nũc p ſpeculũ. Vñ to/
ta cognitio quã de deo habem⁹ in pñti eſt
ſpecularis. in q̃ obiectũ nõ repñtatᷣ p ſe ſ;
p ſuã ſilitudinẽ ꝛ nõ p lineã rectã ſed refle/
xam. Sed videbim⁹ eũ in futuro ſicuti ẽ.
nõ p creaturas ſed ĩmediate q̃ſi p lineã re/
ctam. Nõ ſolũ autẽ vt dicit Holgot in ſpe
culo ſapiẽ q̃ eſt ſacra ſcriptura videm⁹ de/
um ſed etiaz mores noſtros. ſ. quales eſſe
deberem⁹ ſi ſm legez dei viuerem⁹. Unde
Hiero. in epl̃a ad demetriadem virginez.
Verte inq̃t lectiõe diuina vice ſpeculi. fe/
da corrigendo. pulchra conſeruãdo ꝛ pul/
chriora faciendo. Scriptura enĩ p verbũ
dei. eſt feda oñdens ꝛ corrigi docẽs. ſicut
dicit Grego. ſcḋo moral. ca. j. Sacra inq̃t
ſcriptura q̃ſi quoddã ſpeculũ eſt q̃d oculiſ
mentis opponitᷣ. vt in ea nr̃a facies videatᷣ
Jbi enĩ feda ibi pulchra nr̃a cognoſcuntᷣ
ꝙ vt longe a pfectu diſtam⁹. Et ſicut ille q̃
habet in facie maculã manifeſtã abhorret
ſe videre in ſpeculo. ita notabiliter vicioſi
in vita abhorrent ſe pñſentare. Dicit Hol/
got vbi ſup. Vbi ſacra ſcriptura maĩfeſte
pdicatur. Et tales ſunt q̃bus nullũ ſpecu
lum bene placet. ſicut narratᷣ de quadã de
formi ꝛ turpi domicella. Jſta enĩ diſtortã
habuit faciem oblongã. ꝛ quotiẽs inſpexit
ſpeculũ doluit ꝛ offendebatᷣ. deformitatez
tñ ſuã imputauit ſemp ſpeculo. Vñ plura
ſpecula fregit ꝙ alie om̃es mulieres. Jta
dicit eſſe in eccl̃ia de homĩb; multũ vicio/
ſis nec vitam ſuã emendare volentib;. qui
bus nullus bon⁹ ſermo placet. ɔtra quelĩ/
bet bene pdicantẽ offenduntᷣ. ſemp ppen/
dunt vitã ſuã eſſe diſtortã ꝛ turpem in iſto
ſpeculo. nõ tñ ſe corrigũt p penitẽtiã. S;
quantũcũq; audierint ſe bene deſcriptos.
ſtatim ꝓpter veterez ɔſuetudinẽ obliuiſcũ/
tur quales in ſpeculo deſcribuntᷣ. De tali/
bus dicitur illud Jacobi. j. Si quis audi
tor eſt verbi dei et non factor. hic cõpara/
bitur viro conſideranti vultũ natiuitatis
ſue in ſpeculo. Conſiderauit enĩ ſe ꝛ abijt.
ꝛ ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. ꝛ ideo p/
mittit. Eſtote factores verbi et non audi/
tores tm̃. fallentes voſmetipos. Secun/
do ad iſtam mundiciã faciendã valet con/
tritio cordis. ex qua eſt aqua lacrimarum.
cui admiſcẽdus eſt cinis. i. memoria mor/
tis vel ꝓprie conditiõis vel chriſti. Pſ. La
uabo p ſingulas noctes lectum meũ. Ter
tio valet frequens confeſſio. j. Macha. iiij
Judas mundauit templũ. Judas interp
tatur confitens. Et in Pſ. dicitur. Facta
eſt iudea ſanctificatio eius. ſ. iſrael. iiij. Re
gũ. v. Lauare ſepties ĩ iordane. Septies
dicit ꝓpter ſeptẽ peccata mortalia. Quar/
to valet vite auſteritas. ſicut defricatio cũ
panno aſpero. Math. iij. Johannes ha/
bebat veſtimentũ. Jtem elemoſynarũ lar
gitio Luce. xj. Date elemoſynam. Quin/
to valet oratio Luce. ix. Factum eſt dũ o/
raret ſpecies vultus eius altera. ꝛ veſtitus
eius albus ꝛ fulgẽs. Orando enim acqui/
ritur mundicia. Sic iſte leproſus volens
mundare lepram orauit deuote. d. Dñe ſi
vis potes. ꝛ. ij. Macha. xiiij. Sancte ſan/
ctorũ conſerua domũ iſtam impollutaz q̃
nuper mũdata eſt. Sexto valet lima cor/
rectionis. Unde Bern̄. dicit ex pſona do/
mini. Jlle ſolus amic⁹ eſt q̃ añ aduẽtũ di/
ſtricti iudicij maculas mẽtis tergit. S; mul
ti ſũt q̃ ex lima ɔtrahũt rubiginẽ. De qui/
bus in Pſ. Deſtruxiſti eum ab emundati
one. Septio val; ignis tribulatiõis. De q̃

dicit Ambro. Sicut aurū bonū ita eccle/
ſia cū vritur detrimentū nō ſentit. ſed ma/
gis fulgur eius augeť. Sʒ diceres. q̄s
eſt effectus hui⁹ mundicie. Rn̄deo certe ꝙ
maxim⁹. Nā talib⁹ deus dat habūdanter
dona graꝫ. Job. xvij. Mūdis manib⁹ ad/
det gratiā ⁊ fortitudinē. Scd̄o q̄ꝛ in tali/
bus habitat. Vn̄ Aug⁹. Mūda tm̄ cubi/
culū cordis. intus eſt q̄ exaudiat. j. Paral.
xxix. Nō homini p̄parať habitatio ſʒ deo.
Item q̄ꝛ tales amat ⁊ grām labioꝝ tribu/
it Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdici
am habebit amicū regē. Itē q̄ꝛ eos in ſui
ſocietatē recipit In pſ. Dn̄e q̄s habitabit
in tabernaculo tuo. ⁊ ſeq̄tur. Innocēs ma
nib⁹ ⁊ mūdo corde Mat. v. Beati mundo
corde. q̄m ipi deū videbunt. Ad quā viſio
nē nos ꝑducat de⁹ ꝑ ſecula benedict⁹.

Dn̄ica tertia poſt octauas Epipha. I. Sermo XXV.

Aſcendente ieſu in naviculā Math. viij. Mar/
ci. iiij. Luce. viij. Duabus dn̄icis
immediate p̄cedentib⁹ recitata ſunt duo
magna chriſti miracula. in q̄bus apparuit
eis diuina potētia ꝑ mutationē aque in vi
nū ⁊ curationē leproſi et paralitici. Nūc in
iſta dn̄ica ꝓponit ſancta mater eccl'ia aliud
miraculū diuine ſue potētie. ſcʒ ſubitā mi/
tigationē maris. in cui⁹ figura moyſes ꝑ/
cuſſit aquam. ⁊ ꝑplo tranſeūtiter prebuit.
Exodi. xiiij. Sic chriſtus mari impera/
uit ⁊ quieuit. Simile etiā habetur Joſue
iij. vbi filij iſrael portantib⁹ archam do/
mini ꝑ iordanē ceſſerūt aque. ita xp̄o q̄ eſt
archa deitatis exiſtēte in mari ceſſauerūt
motus ventorū. De qua q̄dem mitigatio/
ne ſic loquiť p̄ſens euangeliū. ſuꝑ q̄ euan/
gelio expediret vobis fratres cariſſimi ali
quid audire ad ſalutē. ſed quia ſine gratia
xp̄i nihil poſſumus facere. ipo teſtāte qui
ait Joh. xv. Sine me nihil poteſtis face/
re. Super quo verbo Henricus de vrima
ria lib. xiij. de ꝑfectione interioris homis
ca. j. dicit. Nihil prodeſt induſtria ſine ad/
iutorio dei. quoniā nobis magno conatu
laborantib⁹ nihil ꝑficimus niſi ꝑ dei gra/
tiam ꝓſperati. Hec ille. Iſtud bene patuit
in euangelio hodierno vbi xp̄o dormien/
te id eſt. ad tempus auxiliū gratie ſubtra/
hēte diſcipuli ꝑibant. Si autē illi fuerunt
in periculo q̄ xp̄m indubie p̄ſentialiter ha
buerūt ſecū. quid de nobis erit de q̄b⁹ du/
bium eſt an nobiſcū ſit per gratiā. cum ne/
mo ſcit an odio vel gratia dei dign⁹ ſit. Ec
cleſiaſtes. ix. Ideoq̄ recurram⁹ ad matrē
eius benedictā clamantes ad eam vt miti
get nobis fluctus hui⁹ ſeculi. Sicut enim
dicit Plinius ꝙ alcion eſt quedam parua
auis. que q̄diu oua ſua tempore hiemalis
tempeſtatis iuxta mare ponit diebus illis
fit maxima tranquillitas. Et Iſido. refert
de quodā piſce q̄ dicit echinus. Q in ma/
gna tempeſtate tenet immobiliter nauem
ne pereat. Sic beata virgo facit nobis ha
bendo de nobis curā in mari huius mun
di ponendo auxilia ſua in periculis noſtris
Et tenendo nos in mānu miſericordie ſue
ne pereamus. ideo ad eius auxiliū recur/
ramus vt gratiā impetremus dicētes om/
nes. Aue maria gratia. In illo tempore
Aſcendente ieſu in nauiculā ſecuti ſunt eū
diſcipuli eius ⁊c̄. In p̄ſenti euangelio cir/
ca iſtam tempeſtatē tria deſcribunť. Pri/
mo eni deſcribitur diſcipulorū cū xp̄o na/
uigatio. et circa hoc maris cōmotio. Vn̄
dicit. Aſcendente ieſu in nauiculā. Scd̄o
deſcribitur diſcipulorū xp̄i ſollicita poſtu
latio. cū dicit. Et acceſſerūt. Tertio deſcri
bitur hui⁹ cōmotionis mitigatio. cū dici/
tur. Et ſurgens ieſus.

A

Dixi primo ꝙ in hoc euange/
lio primo deſcri/
bitur diſcipulorū cum xp̄o nauigatio. ⁊ cū
hoc maris cōmotio. Unde dicit. Aſcēden
te ieſu in nauiculam. Et pro iſto ſciendū
ꝙ cū xp̄s primo anno p̄dicatiōis ſue quo/
dā die turbis p̄dicaſſet ad mare ſedens in
nauicula de ſemine verbi dei. quō diuerſi
mode impediť fructus ei⁹. ⁊ de multis aliis.
ex tunc eo die cū ſero factū eſſet. vt dicitur
Marci. iiij. xp̄s iuſſit diſcipulos ſuos ad
alias partes nauigare remotas ad p̄dicā/
dum. ⁊ ſic nauigauerūt a galilea in terram
geraſenorum. Geneſar enī eſt vrbs arabie
trans iordanem iuncta monti Galaad in
tribu manaſſe. non longe a ſtagno tyberia
dis in quo porci precipitati ſunt. vt dicit
Gloſa. Nauigantib⁹ igiť diſcipulis facta ē
tempeſtas maris. Hoc eſt ꝙ qđ dicit. Aſcēdēte
ieſu in nauiculā ſecuti ſunt eū diſcipli ei⁹.
quia mēbra debent ſequi caput. diſcipuli

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN